



korsakov
kenniscentrum

A large, light gray watermark of the stylized 'K' logo is centered on the page, serving as a background for the title text.

Strategische Koers 2021

Korsakov Kenniscentrum



Slinge 901
3086 EZ Rotterdam

Inhoud

Korsakov Kenniscentrum: kennisdeling en expertise vergroten. . . .	4
Missie en Visie	5
Algemene trend en externe ontwikkelingen.	6
Terugblik en ontwikkelingen binnen het KKC	8
Strategische Koers 2021	10
Vertaling naar de praktijk.	11

Korsakov Kenniscentrum: kennisdeling en expertise vergroten

Het Korsakov Kenniscentrum organiseert, coördineert en faciliteert zorgprofessionals en behandelaren in de Korsakovzorg in het delen en bundelen van hun kennis en expertise, stimuleren praktijkgerichte kennis te ontwikkelen en te borgen in de praktijk. Op deze wijze draagt het KKC bij aan het verbeteren van de zorg en leefomstandigheden van mensen met het Syndroom van Korsakov.

Het KKC heeft zich ontwikkeld naar een brede vereniging van zorgorganisaties die zorg en behandeling bieden vanuit de verschillende plaatsen in de zorgketen aan mensen met Korsakov. De leden zijn zorginstellingen vanuit de V&V sector, het Beschermd Wonen, de GGZ en Verslavingszorg. Alle leden hebben zich vanuit hun kennis en expertise verbonden aan het KKC waar zij bijdragen aan het kennis ontwikkelen, kennis delen en actief signaleren van nieuwe kennisvragen vanuit de praktijk.

Het KKC doet dit door het actief aanbieden van nieuwe kennis en deze kennis breed met elkaar te delen. Door vanuit een landelijk bureau de kennisdeling en verspreiding te coördineren en te faciliteren met diverse activiteiten zoals: de kennisbijeenkomsten, waar best practises worden uitgewisseld, nieuwe inzichten en kennis worden gedeeld en vakgroepoverleggen waarin intercollegiaal advies wordt gestimuleerd en gefaciliteerd en het organiseren van geaccrediteerde praktijkgerichte trainingen op de specifieke competenties waar zorgprofessionals binnen de Korsakovzorg behoefte aan hebben. Eenmaal per jaar organiseert het bureau een landelijke expertbijeenkomst waar kennis en expertise uitwisseling door de keten heen centraal staat.

Met de komst van de adviescommissie KKC Wetenschapsraad is er een samenwerkingsverband met de kennisinstituten Vrije Universiteit Amsterdam, Radboud Universiteit en Universiteit Utrecht die bijdraagt aan het delen en ontwikkelen van nieuwe kennis op het gebied van Korsakov en het bijeenbrengen van beschikbare kennis op het gebied van Korsakov. Ook adviseert de wetenschapsraad het KKC in het verkrijgen van meer aandacht voor (de financiering) van praktijkgericht onderzoek op het gebied van Korsakov zorg en behandeling. De wetenschapsraad gaat tijdens het jaarlijkse Wetenschapsforum in gesprek met zorgprofessionals uit de praktijk over nieuwe onderzoeken op het gebied van Korsakov zorg en behandeling en worden kennishiaten en daaruit voortkomende onderzoeksvragen vanuit de praktijk gesignaleerd.

Het KKC vraagt ook bij landelijke beleidsmakers en maatschappelijke partners in de zorg aandacht voor noodzakelijke expertise, kennis en competenties die noodzakelijk zijn om de goede (hoog complexe) zorg te bieden aan mensen met Korsakov in alle fasen van de patient journey die deze mensen doorlopen. Ook zet het KKC zich in om de maatschappij beter bekend te maken met het syndroom van Korsakov, het voorkomen ervan en de gevolgen van dit syndroom.

Het KKC is een netwerk van leden vanuit de gehele zorgketen met een spreiding over het land. Voor de V&V sector is het overgrote deel van de zorginstellingen die zorg en behandeling aanbieden aan mensen met Korsakov aangesloten als lid. Voor Beschermd Wonen, GGZ en Verslavingszorg is dit (nog) niet de situatie.

Missie en Visie

Missie

Het Korsakov Kenniscentrum ontwikkelt en deelt kennis over het syndroom van Korsakov met als doel de levensomstandigheden van mensen met Korsakov overal te verbeteren, de maatschappelijke bekendheid van Korsakov te vergroten en de aandoening terug te dringen.

Visie

Het Kenniscentrum streeft in samenwerking met gespecialiseerde zorgaanbieders en wetenschappelijke instellingen naar het ontwikkelen van kennis, kunde en vaardigheden in de breedste zin van het woord voor cliënten met het Syndroom van Korsakov.

Deze ontwikkeling wordt op wetenschappelijk niveau en praktisch niveau gestimuleerd en uitgedragen. Het Kenniscentrum streeft ernaar om maximaal draagvlak voor de ontwikkelde kennis te krijgen binnen de groep van deskundigen in Nederland.

Het kenniscentrum heeft als doel om de levensomstandigheden te verbeteren van mensen met Korsakov die in verpleeghuizen, GGZ-instellingen, instellingen voor beschermd wonen of thuis wonen. Daarbij richt het kenniscentrum zich op het vergroten van de maatschappelijke bekendheid en het terugdringen van het syndroom van Korsakov.

Het KKC is een netwerkorganisatie en werkt vanuit de kracht van het lerende netwerk. Dit betekent dat het KKC de volgende uitgangspunten centraal stelt:

Verbindend: samen werken vanuit het netwerk, voor het netwerk, voor de doelgroep;

Relevant: netwerk waar expertise en kennis wordt uitgewisseld, continue wordt doorontwikkeld en wordt geborgd en wetenschappelijk onderzoek wordt bevorderd op basis van de vraag van zorgprofessionals uit het veld en gesignaleerde cliënten behoeften;

Kwaliteit: het gezamenlijk ontwikkelen van effectief bewezen behandel- en begeleidingsmethoden (zorgstandaarden, zorgprogramma's), op basis van bewezen effectiviteit, ervaringsdeskundigheid en best-practises. Opleiden en verspreiden van kennis en expertise naar zorgprofessionals binnen het netwerk en door de keten heen op kwalitatief hoogwaardige wijze.

Succesbepalende factoren

- Strategisch positioneren: relevant en herkenbaar kenniscentrum voor leden, potentiële leden, beleidsbepalers en financiers.
- Actuele en relevante kennis snel, eenvoudig en interactief kunnen delen binnen het netwerk.
- Landelijk netwerk verbreden met leden vanuit de gehele keten van Korsakov zorg.
- Kennisproducten ontwikkelen en aanbieden die aansluiten bij de vraag van de leden.

Algemene trend en externe ontwikkelingen

Trends en ontwikkelingen in de langdurende zorg veroorzaken de veranderingen in het werk van de zorgprofessional. Dit zijn ontwikkelingen op het vlak van zorgmedewerkers, cliënten, organisatie van de zorg en wetgeving.

Algemene trend

De zorg binnen de (intramurale) langdurige zorg wordt steeds complexer. Verhoogde complexiteit van zorg onder meer door toenemende comorbiditeit vraagt om meer kennis en uitwisseling. Dit wordt onderstreept in het Kwaliteitskader Verpleeghuiszorg. Bijzondere aandacht voor de kennisontwikkeling en verspreiding van kennis en expertise voor specifieke doelgroepen binnen de langdurige zorg wordt onderschreven vanuit het VWS programma Waardigheid en Trots.

Er is een toename van alcoholproblematiek onder 55-plussers (Comijs, 2010; Wisselink, Kuijpers & Mol, 2016).

De groep 55-plussers die overmatig alcohol drinken houdt er ook een ongezonde leefstijl op na. Vooral de 55-plusser die zich eenzaam of extreem eenzaam voelt vormt een belangrijke risicogroep voor overmatig alcoholgebruik. Vanuit dit onderzoek zou verondersteld kunnen worden dat er een groei aan mensen met Korsakov te verwachten zal zijn. Er zullen meer professionals door de keten heen toegerust moeten worden met kennis en deskundigheid op het gebied van Korsakov. Ook zijn signaleringsinstrumenten en bredere kennis over (secundaire) preventie van belang.

Externe ontwikkelingen

Technologie en innovatie

De technologie die monitoring en zorg op afstand mogelijk maakt neemt toe. Dit bevordert de autonomie en het zelfmanagement van cliënten. Ontwikkelingen op het gebied van ICT ondersteunen ook mantelzorgers en professionals bij hun zorgtaken en onderlinge samenwerking. Voorbeelden zijn: elektronische dossiers, zorgrobotica, e-health: zorg op afstand via ICT.

Kleinschaligheid

Vooral voor mensen met blijvende ernstige beperkingen en mensen die een combinatie van psychische en somatische zorg nodig hebben komen er meer woonzorgcentra met een combinatie van verpleeghuiszorg en kleinschalig wonen met zorg en behandeling. Hierbij verschuift het accent van op zichzelf staande voorzieningen naar kleinschalig organiseren binnen grotere voorzieningen.

Extramuralisering

De extramurale behandeling van Korsakov cliënten zal per 2020 vanuit de Zvw gefinancierd worden. Hierbij wordt toegewerkt via experimenten naar integrale multidisciplinaire zorgprogramma's die een plaats krijgen binnen de eerstelijnszorg en onderdeel uit gaan maken van de zorgketen.

Toegang GGZ tot de Wlz

Wetsvoorstel om de Wet langdurige zorg (Wlz) toegankelijk te maken voor GGZ-cliënten die langdurige zorg nodig hebben. Per 2021 zal de wet naar verwachting in werking treden. Integrale en langdurige zorg en behandeling aan mensen met Korsakov zal vanuit de Wlz-GGZ (dubbele grondslag) profielen toegankelijk worden.

Lerende netwerken

Kennisontwikkelaars, -verspreiders en -gebruikers worden gestimuleerd meer met elkaar in (kennis) netwerkverbanden samen te werken aan het ontwikkelen, aanbieden, gebruiken en delen van kennis.

Versterking kennisinfrastructuur

VWS kiest in zijn beleid voor het duurzaam investeren in een kennisinfrastructuur (VWS brief Langdurige Zorg juli 2018). Er wordt onderzoek gedaan naar het toerusten en faciliteren van kenniscentra voor specifieke doelgroepen binnen de langdurige zorg.

Onderzoeksprogramma's voor kwetsbare doelgroepen

ZonMw stelt dat mensen met Korsakov onder de primaire doelgroep van het onderzoeksprogramma Langdurige Zorg & Ondersteuning vallen. Tot 2021 zal het onderzoeksprogramma meerdere 'onderzoekscalls' uitbrengen.

Zorgstandaarden en programma's volgen de cliënt door de keten

VWS en ZiNL stimuleren de ontwikkeling van multidisciplinaire zorgprogramma's en ketenbrede zorgstandaarden die de 'patient journey' volgen voor specifieke doelgroepen binnen de langdurige zorg (MS, Korsakov, Huntington, NAH).

Terugblik en ontwikkelingen binnen het KKC

Terugblik

Het voorgaande strategisch plan KKC geschreven door Liesbeth van Beemen, had een tijdsplanning van 2012-2016. In dit plan wordt als belangrijkste speerpunt benoemd: de stimulering en facilitering van wetenschappelijk onderzoek gericht op de zorg en behandeling van mensen met Korsakov.

In oktober 2014 is er een strategisch adviesrapport in opdracht van het KKC opgesteld door Hulsebosch Advies. Aanleiding was het gemis aan strategische positionering van het KKC bij beleidsmakers en financiers. Hierdoor werd een gebrek aan (landelijke) agendering van knelpunten op het gebied van Korsakov ervaren. Daarnaast is gekeken naar verdere optimalisering van de besturing van het KKC. Aan de basis van het rapport is een uitgebreide uitvraag binnen en buiten de stichting voorgegaan.

Het adviesrapport geeft de volgende adviezen aan:

- Versterking management en daadkrachtig bestuur op afstand
- Aanstellen directeur naast de coördinator KKC
- Aanstellen communicatiedeskundige (met expertise op webdesign en social media)
- Rechtsvorm van stichting naar vereniging
- Samenwerkingsverband / wetenschapsraad met meerdere hoogleraren/lectoren
- Versterking relatiemanagement en lobby richting (landelijke) beleidsmakers en stakeholders.

In de jaren 2015 – 2017 is grotendeels vormgegeven aan de adviezen van het Hulsebosch rapport. Waar (nog) geen opvolging aan is gegeven is de aanstelling van een communicatiedeskundige.

In 2017 en 2018 is gewerkt met jaarplannen waarin de volgende speerpunten zijn opgenomen:

- Versterking van het netwerk met leden vanuit de verschillende sectoren
- Wetenschapsraad als aanjager kennisontwikkeling (kennisagenda)
- Doorontwikkeling van de Korsakov Academie met opleidingsmodulen op basis van praktijkbehoeften
- Bekendheid Korsakov vergroten met gerichte informatie over Korsakov door de zorgketen
- Strategisch positioneren van het KKC als kenniscentrum en beleidsaandacht voor de specifieke zorg en behandeling van mensen met Korsakov
- Kennis ontwikkeling: Multidisciplinair Zorgprogramma Extramurale behandeling in de eerstelijns.

Ontwikkelingen KKC

In voorbereiding naar een strategische koers 2021 zijn er ervaringen en wensen voor de toekomst opgehaald tijdens kennisbijeenkomsten en werkbezoeken aan leden. Ook is er binnen het bestuur gesproken over de koers in relatie tot de externe ontwikkelingen en de wensen en ervaringen van leden.

De belangrijkste uitkomsten zijn hierna weergegeven.

KRACHTEN

Ontsluiten van kennis, delen en verspreiden van kennis over Korsakov

Praktijkgerichte informatie, kennis en ervaring uitwisseling

Delen best practises

Goede adviesmogelijkheden, per consult

Inspirerend voor nieuwe ideeën

Praktijkgerichte opleidingen en trainingen

Actueel inzicht in ontwikkelingen op gebied van Korsakov

Vraagbaakfunctie

Ondersteunt de zorgprofessionals en behandelaren bij het continue verbeteren van de zorg en behandeling voor mensen met Korsakov

WENSEN

Verbreden kennisdeling en verspreiding naar vakgroepen

Inzetten op coördineren en faciliteren van onderzoeken (stimuleren onderzoeksmogelijkheden verbreden)

Verbreding leden door de hele keten heen

Lerend kennisnetwerk verder doorontwikkelen met uitwisselingen, meer inzet op nieuwe kennis en werkwijzen/methoden

Effectieve methoden breed implementeren in het zorgveld

Update zorgstandaard Korsakov door de keten heen

Meer aandacht voor preventie en bewustwording Korsakov en Wernicke

Meer aandacht en stimulering van innovaties: e-health, domotica, zorg op afstand

KANSEN

Kennisbehoeften en hiaten inventariseren langs de patient journey met betrokkenheid van cliënten/naasten en de zorgketen

KKC als kennis-informatieplaats voor de gehele Korsakov keten waar kennis ontwikkeling wordt gestimuleerd, verspreid en geborgd

Sterk en herkenbaar Expertise en Kennisnetwerk

KKC als verbinder tussen praktijk / onderzoek / kennisinstituten

Ontwikkelaar Kennisagenda o.b.v. kennisbehoeften uit de praktijk

Bijdragen aan maatschappelijke bekendheid en kennis over Korsakov, het voorkomen van Korsakov

Signaleren van kennisbehoeften en knelpunten in de keten

RISICO'S

Communicatie moet goed georganiseerd zijn voor actuele, interactieve, flexibele kennisuitwisseling

Behoud een daadkrachtig (lean & mean) bureau met korte lijnen

Actief betrekken van alle leden bij de ontwikkeling van kennis, verspreiden en delen van kennis. Met een groeiende vereniging is inzet op verbinden en samen doen essentieel

Toenemende groei van kennisvragen en informatie vragen uit de gehele keten en cliënten/naasten doen een groter beslag op de capaciteit van een klein bureau

Strategische Koers 2021

De externe ontwikkelingen en trends bezien in samenhang met de kansen en resultaten van de afgelopen jaren leidt tot de conclusie dat de missie en visie van het KKC passend en actueel zijn.

De externe ontwikkelingen, interne wensen en de start als vereniging KKC zijn de aanleiding voor een herformulering van de strategische koers. Hierbij is gebleken met de missie en visie als basis en de geformuleerde speerpunten in 2017 en 2018 dat de strategische koers van de KKC vertaald kan worden in vijf strategische speerpunten voor de komende jaren.

Strategische speerpunten

- 1 Doorontwikkeling van een gespecialiseerd Lerend KennisNetwerk**
 - Het KKC is een gespecialiseerd lerend kennisnetwerk van zorgprofessionals in expertisecentra voor Korsakov zorg. De complexe en steeds complexer wordende zorg en behandeling van mensen met Korsakov vraagt om verdieping en verbreding bij het ophalen van kennisvragen, organiseren van kennisdeling en ontwikkeling en verspreiden van nieuwe kennis door de gehele keten. Er wordt doorontwikkeld op intercollegiaal advies in vakgroepen, ketenbrede consultatie en inspiratie tot innovatie.
 - Er is een eenvoudige toegang tot actuele (thematisch) ingerichte kennisbank.
 - Het KKC werkt gericht aan een effectieve deling en uitwisseling van innovatie, kennis en best practices door de gehele keten.
 - Er is een effectieve communicatiestrategie en uitvoering / website/ social media/ fora ontwikkeling die ondersteunend werkt aan het netwerk.
- 2 Kennisontwikkeling op basis van de patient journey en kwaliteit van leven**
 - Vanuit het perspectief van de cliënt worden de knelpunten en de behoeften geformuleerd die de basis vormen voor de inventarisatie in de praktijk van kennishiaten en onderzoeksvragen.
 - Het KKC stimuleert en faciliteert praktijkgerichte kennisontwikkeling en onderzoek gericht op oplossingen voor de in de praktijk geïdentificeerde kennisvragen en (nieuwe) mogelijkheden voor verbeteringen van de kwaliteit van leven van cliënten.
 - Ketenbrede zorgstandaard Korsakov met de patient journey als uitgangspunt die in het kwaliteitsregister van ZiNL wordt opgenomen.
 - Bij alle kennisproducten wordt altijd gestreefd naar maximaal draagvlak voor de ontwikkelde kennis binnen de groep van deskundigen en professionals in Nederland.
- 3 Stimulering van wetenschappelijk onderzoek op het gebied van Korsakov voor de gehele keten**
 - Ontwikkelen van een Kennisagenda voor praktijkgericht onderzoek Korsakov.
 - Financieringsmogelijkheden voor onderzoek in kaart brengen.
 - Agenderen van de Kennisagenda Korsakov bij grote subsidieprogramma's (NWO-ZonMw) en programma's via VWS ihkv de programmering van subsidieprogramma's.
 - Stimuleren van onderzoek en waar mogelijk faciliteren van onderzoek door de keten.

4

Korsakov Academie gericht op de specifieke competenties Korsakovzorg

- De Korsakov Academie ontwikkelt door naar een modulair opleidingsprogramma specifiek voor zorgprofessionals in de Korsakovzorg met als basis het competentieprofiel Korsakov zorgverlener, de kennishiaten vanuit de praktijk, nieuwe kennis.
- Het opleidingsprogramma kent geaccrediteerde opleidingen gebaseerd op de laatste wetenschappelijke inzichten die naadloos aansluit op de vraag uit de zorgpraktijk.
- In de opleidingen is aandacht voor leren met elkaar en van elkaar.
- Verbinding en uitwisseling met opleidingsinstituten krijgt verder vorm. (ROC-HBO).

5

KKC als kenniscentrum en netwerk van expertisecentra voor de gehele Korsakov keten

- Kennis en informatieplaats voor leden, met aandacht voor verbreding van het netwerk van leden door de gehele zorgketen heen.
- Toegankelijke kennisplaats (overzicht van bestaande kennis/publicaties en onderzoeken – kennis in ontwikkeling – kennisvragen + verbinding met externe kennispleinen maar ook voor cliënten/verwijzers/ mantel/ kenniswerkers/beleidsmakers/kennisinstituten).
- landelijk erkend kenniscentrum met een netwerk van gespecialiseerde expertisecentra op het gebied van zorg en behandeling van mensen met Korsakov.
- Zet kennis en expertise in om de (landelijke) voorwaarden/ beleid voor goede zorg aan mensen met Korsakov te optimaliseren.

Vertaling naar de praktijk

Met onze missie en visie als basis en de strategische koers als leidraad voor de komende jaren, gaat het KKC op het gebied van kennismanagement en scholing een landelijke erkende en herkenbare plaats innemen door de gehele keten op het gebied van de zorg en behandeling van mensen met Korsakov.

Graag zetten we samen de nieuwe strategische koers 2021 in vanuit de samenwerking met de leden en met de in de praktijk werkende zorgprofessionals. De concretisering van de strategische koers zal een vertaling krijgen in de komende drie jaarplannen van het KKC.

